

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Tredie Brev til en højvelbaaren Herre. 1743

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 221. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801196096/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

LÆSNING

Sager, hvis Natur det ikke gavner Mennesker at efterforske, og som Menneskehjerner ikke kan fatte. De skulde hellere med Digteren sige:

Hvis ikke mit Tøj, som har Snavs i hver Fold,
forhindred mig i det,
saa kunde jeg vist paa langt nærmere Hold
paa Guderne titte.

Virkningen af denne Forsigtighed vilde være at vi vilde faa i det mindste nogle faa visse Ting i Stedet for en uendelig Mængde af uvisse.

Hvis du at gøre ukendt kendt
ved Tankens Hjælp tør haabe,
gør du paa en intelligent
Manér dig selv til Taabe.

Den polemiske eller systematiske Teologi har jeg givet mig saa lidt af med, at jeg nok vilde dumpe hvis jeg indstillede mig til teologisk Embedseksamen. Paa den anden Side har jeg et grundigt Kendskab til Jødefolkets og Kristendommens Historie, og jeg har med største Omhu sat mig ind i Kristentroens Grundsætninger. Desuden har jeg, ud fra den Overbevisning at det er et Menneskes Pligt at undersøge alt, læst skiftevis ortodokse og kætterske Bøger. Alt hvad England i vor Tid har udspytet imod Religionen har jeg gennemlæst. Men den Uro som Toland, Collins, Tindal, Woolston og Moralfilosoffen (the moral Philosopher) har fremkaldt i mit Sind, har andre, som kæmper energisk for Troen, haft Held til at faa Bugt med. Baade det mest kristelige og det mest ukristelige man kan forestille sig kommer nu til Dags hertil over Havet fra England. I Sammenligning med Woolston virker Hobbes og Spinoza sobre og tilbageholdende, saa groft og frækt raser han mod Religionen. At man læser den Slags Bøger bliver normalt lagt én til Last, fordi det er et Tegn paa at man render efter alt nyt; men det er ogsaa et Tegn paa at man har Omsorg for sin Sjæl og er bekymret for sin